

KAUANKO ÄMMÄSSUO LAAJENEE?

Vuodesta 1987 toiminut Ämmässuon jätteenkäsittelykeskittymä ei tunnu olevan valmis lopettamaan laajenemistaan, vaikka aivan alkuperäisten suunnitelmien mukaan kaatopaikka pitäisi jo nyt sulkea.

Parhailtaan on päättymässä kaatopaikan laajennusalueen louhinta ja rakentaminen. Se tulee suurelta osin Kirkkonummen puolelle. Tälle uudelle alueelle on tarkoitus sijoittaa paitsi yhdyskuntajätteiden kaatopaikan laajennus, myös esimerkiksi tuhkien sijoituspaikka. Sijoitettavat tuhkat olisivat ongelmajätteiksi luokiteltavia tuhkia, joita syntyy, kun polttokelpoista jätejätettä poltetaan pääkaupunkiseudun voimalaitoksissa muun polttoaineen, esimerkiksi hiilen, joukossa.

Mammutilaitos sekäjätteen käsittelyyn

Jotta yhdyskuntajätteestä – siis tuosta tavallisesta sekäjätelaatikon sisällöstä – saadaan erotelluksi polttokelpoinen jae ja muita hyödynnettäviä jakeita, on Ämmässuolle tarkoitus rakentaa vähintään 100 miljoonaa euroa maksava sekäjätteen käsittelylaitos. Tämä hanke on nyt hallinto-oikeuskäsittelyssä valitusten vuoksi. Valitukset johtuvat mm. siitä, ettei hankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessin aikana vakavasti edes yritetty löytää ennestään jo ylikuormitetulle Ämmässuolle sijoittamiselle vaihtoehtoja.

Prosessin yhteydessä suoritettiin kyllä tarkastelu, jossa katsottiin kartalta, olisiko pääkaupunkiseudulla valmiiksi kaavoitettuna käsittelylaitokselle soveltuvaa paikkaa. Tällaiselle mammutilaitokselle ei valmista paikkaa tietenkään löytynyt. Ei kuitenkaan pohdittu, olisiko mahdollista rakentaa useampia pienempiä laitoksia lähelle jätteesyntypaikkoja esimerkiksi tavallisille teollisuusalueille. Tällöinhän mm. jäteautojen ajokilometrit jäisivät vähäisemmiksi kuin keskittämismallissa.

Millään tavalla ei ole myöskään pohdittu vaihtoehtoja 100 miljoonan euron laitosinvestoinnille sinänsä. Ei ole arvioitu, mitä tällä summalla saataisiin aikaan, jos se sijoitettaisiin jätteen synnyn ehkäisemiseen ja syntypaikkalajitteluun. Ei ole arvioitu voitaisiinko erittäin tehokkaalla kierrätysjärjestelmällä, siihen liittyvällä opastuksella ja erottelun laiminlyömisestä sanktioimisella päästä tulokseen, jossa sekäjätteen ei pitäisi niin paljon kompostointi-, kierrätys- ja polttokelpoista tavaraa kuin nyt.

Sittenkin jätteenpolttolaitos?

Tuhkien sijoituksen ympäristövaikutusten arviointiprosessi on parhaillaan käynnissä. Olen mukana tässä YVA-ohjausryhmässä asukasyhdistysten edustajana, niin kuin olin sekäjätteenkäsittelylaitoksen YVAnkin ohjausryhmässä. Prosessin aikana on käynyt ilmi, että YTV:llä on vastoin aikaisempia vakuutteluja suunnitelmissa mukana se, että pääkaupunkiseudun jätteitä poltettaisiin ns. massapolttolaitoksessa – siis polttouunissa, johon koko sekäjätteen sisältö kipataan. Pääkaupunkiseudulle ei vakuuttelujen mukaan ole tarkoitus laitosta sijoittaa, mutta YTV voisi kuljettaa jätettä muualla toimiviin polttolaitoksiin ja ottaa niiden tuhkat sijoitettavaksi Ämmässuolle.

Jätteenpoltossa syntyy tietenkin energiaa, mutta muuten puuha on varsin arveluttavaa. Millään tekniikoilla ei savukaasuja pystytä täydellisesti puhdistamaan esimerkiksi dioksiineista ja furaaneista. Massapoltto myös vaatii jatkuvasti kokolailla vakiomäärän poltettavaa, joten kun

tällaisia laitoksia on, jätteestä tulee helposti haluttu raaka-aine, jonka määrää ei enää ole tarvetta aktiivisesti vähentää.

Kaikki biojäte Ämmäsuolle?

Yhtä aikaa tuhkiensijoitusyvan kanssa on käynnissä uuden biojätteenkäsittelylaitoksen YVA-prosessi. Erittäin huonosti toimiva nykyinen kompostointilaitos on tarkoitus joko korjata tai korvata uudella kompostointi- tai mädätyslaitoksella. Olen tässäkin hankkeessa arvostellut vahvasti keskittämistä. On vaikea uskoa, ettei kompostointia voitaisi hajauttaa pienempiin laitoksiin eri puolille pääkaupunkiseutua, jolloin kilometrejäkin taas säästyisi.

Olen myös hämmästellyt, miksi ei ole selvitetty, olisiko mahdollista hoitaa kompostointia pienissä yksiköissä vaikkapa taloyhtiökohtaisesti ammattimaisesti. Ei siis nykyiseen tapaan asukkaiden harrastuksena, koska se ei aina toimi, vaan niin, että asiansa osaavat yrityksen hoitaisivat kompostoinnin kunnan laitteilla asiakkaan pihalla.

Terveysvaikutukset tutkittava

Ämmäsuolle on lähes 20 vuoden aikana tuotu runsaasti erilaisia jätteitä: sekajätettä, sairaalajätettä, asbestia, saastuneita maita, tuhkia jne. Niistä tulee päästöjä vesiin ja ilmaan. Nyt kun vanhaan sekajättekasaan on upotettu kaatopaikkakaasunkeräysputkia, on vanhaa vuosia muhinutta jätettä kaiveltu ja ilmaan pääsee kaatopaikkakaasua ja pahoja hajuja. On hämmästyttävää ja suorastaan vastuutonta, ettei Ämmäsuon lähellä olevien asukkaiden terveydentilaa millään tavalla erityisesti seurata.

Aktiivista seuruuta pitää välttämättömänä mm. Kuopion yliopiston professori lääk.tri Jyrki Liesivuori, joka lähes ainoana Suomessa on aktiivisesti tutkinut jätteenkäsittelyn terveysvaikutuksia. Hän korostaa, että ilman mikrohiukkaset ovat suuri terveysriski, minkä vuoksi esimerkiksi Ämmäsuolla tulisi ehdottomasti tutkia ilman hiukkasten sisältöä. Hajuihin Liesivuoren mukaan tulee myös suhtautua erittäin vakavasti. Hajut vaikuttavat hänen mukaansa hyvin monimutkaisesti ihmisen sekä psyykkiseen että fyysiseen terveyteen.

Laajenemiselle stoppi

Ämmäsuon laajeneminen ei voi jatkua. Nyt ollaan tilanteessa, jossa sekä lähiseudun asukkaille että Kirkkonummelle ja Espoolelle selitetään, että muita kuin Ämmäsuolla käsitteleminen vaihtoehtoja ei ole. Niitä, jotka vaativat vaihtoehtojen selvittämistä jopa valituksin, syyllistetään ja todetaan, että valitukset pahentavat tilannetta, koska parannustoimia ei voida tehdä. Totuus näyttää kuitenkin olevan se, että ellei YTV:n ja muiden toimijoiden selkää paineta seinää vasten, mitään ei tapahdu. Kirkkonummenkin on siis syytä tiukasti viestittää, että toiminta alueella ei voi enää kasvaa vaan paremminkin on ryhdyttävä ajamaan toimintoja alas. Silloin jätehuollosta vastaavien on pakko ryhtyä vakavasti etsimään uusia jätteenkäsittelymalleja..

Kristo Savola
kunnanvaltuuston II varapuheenjohtaja
(vihr.)
www.kristosavola.net